Djevojka s Klondajka

Priča o zlatnoj groznici, žudnji za zlatom, preživljavanju i cijeni slobode u divljini Jukona

autor: Victoria Cross

Autorsko pravo

Djevojka s Klondajka

© 2026 Library of Alexandria.

Sva prava pridržana.

Autorsko pravo na izvorni uredni̇čki materijal, izmjene, raspored i dizajn izrađene za ovo izdanje pripada Library of Alexandria. Nijedan dio tih zaštićenih elemenata ne smije se reproducirati, pohranjivati u sustavu za dohvat podataka ni prenositi u bilo kojem obliku ili na bilo koji način bez prethodnog pisanog dopuštenja Library of Alexandria, osim ako je to dopušteno mjerodavnim zakonom.

Izdavač: Library of Alexandria

LibraryofAlexandria.com

SADRŽAJ

Uvod.....2
Epigraf.....5
Poglavlje 1.....6
Poglavlje 2.....23
Poglavlje 3.....43
Poglavlje 4.....71
Poglavlje 5.....89
Poglavlje 6.....111
Epilog.....132

PREDGOVOR
PORUKA ČITATELJU

Obnova najveće knjižnice u povijesti čovječanstva

Prije više tisuća godina Aleksandrijska knjižnica bila je središte svjetskog znanja — utočište u kojem se prikupljala i slobodno dijelila mudrost svih poznatih civilizacija.

A onda je izgubljena.

Sada je ponovno gradimo — i pozivamo vas da nam se pridružite.

U Library of Alexandria zadaća nam je učiniti svaku knjigu dostupnom svakoj osobi na Zemlji — ne samo u tiskanom obliku nego na svakom jeziku, u svakom formatu i za svakog čitatelja.

Evo kako to činimo:

- **Luksuzna tiskana izdanja po stvarnoj cijeni tiskanja** - Naručite bilo koju knjigu kao kvalitetno mekoukoričeno ili elegantno tvrdoukoričeno izdanje, ili kao impresivan komplet u kutiji — i platite samo troškove tiskanja. Bez marži. Bez posrednika.
- **Neograničen pristup najvećim djelima** - Uživajte u tisućama bezvremenskih klasika — od Platona preko Shakespearea do Tolstoja — u lijepo oblikovanim, suvremenim izdanjima e-knjiga i audioknjiga. Čitajte i slušajte bez ograničenja — za svakog čitatelja, posvuda.
- **Suvremeni prijevodi za svaki jezik i narječje** - Ponovno oblikujemo klasike jasnim, pristupačnim jezikom — i prevodimo ih na svako zamislivo narječje. Svatko zaslužuje razumjeti najveće ideje čovječanstva.

Kada posjetite **LibraryofAlexandria.com** ne pristupate samo knjigama — pridružujete se globalnom pokretu za obnovu, očuvanje i dijeljenje mudrosti civilizacije.

Pridružite nam se već danas na LibraryofAlexandria.com

Zajedno ćemo se pobrinuti da svjetlo ljudske mudrosti više nikada ne ugasne.

Sa zahvalnošću,

Tim Moderne Aleksandrijske knjižnice

Posjetite:
www.libraryofalexandria.com
Ili skenirajte kod u nastavku:

Uvod

Djevojka s Klondajka prikazuje sjevernu granicu kao moralni krajolik, a ne kao obećanje lake slobode. Hladnoća i velike udaljenosti daju fizičke razmjere pohlepi za bogatstvom, a ogorčenost pripovjedača skida sjaj s traganja za zlatom. Zima i tama u ovoj su knjizi više od kulisa jer stvaraju ozračje u kojem ljudske ambicije djeluju grozničavo i neobično sićušno. Priča počinje u krčmi u Dawsonu i od samog početka postavlja pitanje što grad izgrađen na zlatu čini ljudima koji u njemu žive. Malo priča o zlatnoj groznici počinje s tako otvorenim prezirom prema samoj zlatnoj groznici.

Roman je sažeto strukturiran, a naglašeni pripovjedni glas daje mu snagu dugotrajnog moralnog argumenta. Njegov moto pita što sve smrtna srca neće učiniti zbog žeđi za zlatom, a knjiga je osmišljena tako da na to pitanje odgovori iz mnogo kutova.

Autorica i njezin Sjever

Victoria Cross bilo je književno ime Annie Sophie Cory, engleske spisateljice rođene 1868. godine, koja je djelomice odrasla u Indiji. Od 1890-ih nadalje pisala je popularne ljubavne romane, a njezina su se djela često smatrala smionima jer su ženama pripisivala strastvene, neovisne osjećaje i o njima otvoreno govorila. Njezin roman Šest poglavlja iz života jednog muškarca objavljen je 1890-ih, a u svojim se prozama bavila žudnjom i društvenim običajima na način koji je mogao izazvati prijepore.

Njezin je otac služio u britanskoj vojsci, a odrastanje u kolonijalnoj Indiji pružilo joj je neposredno iskustvo dalekih krajeva i života pod pritiskom. Ovdje je korisno znati za takav njezin ugled. Ovo je knjiga autorice koja je voljela junakinje koje se odbijaju ponašati kako se od njih očekuje.

Radnja je smještena u vrijeme zlatne groznice na Klondajku krajem 1890-ih, kada su se deseci tisuća tragača za zlatom zaputili prema Jukonu nakon što je 1896. zlato pronađeno blizu Dawsona. Mnogi su stigli preko strmih sjevernih prijevoja opisanih na početnim stranicama, a Dawson se gotovo preko noći pretvorio u grad s krčmama, plesnim dvoranama i rudarskim parcelama uz potoke. Putovanje je bilo mučno. Pripadnici Kraljevske kanadske konjičke policije na graničnim postajama vraćali su svakoga tko nije mogao pokazati zalihe hrane i opreme za otprilike godinu dana, što je iznosilo približno tonu, pa je većina tragača za zlatom prenosila teret stazom u mnogo iscrpljujućih tura.

Dawson leži na ušću rijeke Klondajk u Jukon, a zimi je riječni led zaustavljao parobrode, zbog čega su putovanja i vijesti iz vanjskoga svijeta bili mnogo teže dostupni sve do proljeća. Pisci poput Jacka Londona proslavili su taj svijet iznutra. Cross nudi nešto drukčije: moralnu bajku u romantičnom tonu, pisanu krupnim potezima, koja se više zanima za to kako groznica djeluje na karakter nego za tehničku stranu rudarenja.

Danas ovu knjigu vrijedi čitati upravo zbog te smionosti. Ona pruža uvid u to kako se u ono doba zamišljala granica – kao mjesto na kojem nestaju pristojne navike i izbija nešto sirovije. Ujedno je i živopisan, brz portret mlade žene koja nosi pištolje, živi sama i nema mnogo strpljenja za pobožne fraze oko sebe. Čitatelji koji uživaju u vesternima, pustolovnim pričama ili dramama društva odsječenog od svijeta ovdje će pronaći poznate užitke, ispričane s nepogrešivim viktorijansko-edvardijanskim prizvukom.

Katrine u Dawsonu

U središtu je Katrine Poniatovski, mlada žena iznimne samouvjerenosti koja živi sama u kolibi u Dawsonu, živahnom rudarskom gradu na Jukonu, usred sjeverne zime. Kći je vlasnika krčme, s umornim prezirom promatra gomilu oko sebe izbezumljenu zlatom i slobodna je od većine pravila koja

upravljaju ženama drugdje. Što će takva osoba učiniti u gradu u kojem, čini se, svi žele isto – od najnovijeg pridošlice do najbogatijeg vlasnika rudarskog potraživanja?

Knjiga je podijeljena na šest poglavlja i epilog, a naslovi poglavlja vode od grada do klanca izvan njega. Ritam je brz. Pripovjedač govori osjećajno i rado izriče sudove, često u dugim, širokim rečenicama koje stvaraju ozračje prije nego što se pojave likovi. Opisi hladnoće, tame i snijega jednako su važni kao i sve što likovi govore. Dijalozi su jednostavni i brzi, a ton spaja romantiku, melodramu i oštro društveno zapažanje, uz povremeni bljesak humora.

Praktično govoreći, za čitanje nije potrebna nikakva priprema. Likova je malo, mjesto radnje lako je zamisliti, a početne stranice među najdojmljivijima su u knjizi.

Na što obratiti pozornost

U pozadini priče provlači se nekoliko pitanja. Štiti li Katrineina neovisnost u mjestu koje cijeni tvrdoću ili je nešto stoji? Stephen Wood, koji stiže u krčmu s namjerom da se bavi misionarskim radom, pokazuje koliko brzo groznica toga grada može zahvatiti čak i pridošlicu s drukčijim planovima. Dokle seže ta glad i je li itko doista na nju imun? A pripovjedač naziva dnevnu svjetlost „Božjim slavnim darom čovječanstvu“. Što taj dar znači u zemlji u kojoj tama traje tako dugo i što nam knjiga govori o predodžbi da je taj sjeverni grad kutak svijeta u kojem su svi drukčiji nego bilo gdje drugdje?

Epigraf

Čemu sve ne nagoniš ljudska srca, prokleta žeđi za zlatom?

Poglavlje 1

Noć u gradu

Nad Aljaskom se spustila noć – crna, neumoljiva noć. Neprobojni veo tame prekrio je snježna polja, ledena prostranstva i Jukon, okovan ledom i uspavan; prekrio je i surove prijevoje, na kojima su staze bile urezane krvavim stopama. Dan za danom, dokle god je trajalo dnevno svjetlo – taj slavni Božji dar čovječanstvu – staze preko prijevoja, između snježnih vrhova, pa i sami vrhovi bili su poprište jezivih prizora ljudske okrutnosti, požude, pohlepe i sebičnosti. Dan za danom polako se, poput mračne, tromo tekuće rijeke, kroz prijevoje vijugao strašan ljudski potok, donoseći znoj i napor, agoniju, mučenje, patnju i smrt. Dok ih je sjajno sunce nad njima vodilo mirnim, plavim ljetnim nebom, skupine su se muškaraca probijale preko prijevoja, radile i borile se, gluhe na samilost, milosrđe i pravdu, gluhe na sve osim na galamu pohlepe koja ih je tjerala naprijed. Gazili su slabe i stare, gnječili one koji bi pali, svaki je čovjek grčevito držao i grabio ono što je smatrao svojim, čuvao snagu i odbijao pomoći čak i susjedu. Izgladnjivali su strpljive tovarne životinje koje su poveli sa sobom, družice spremne da dijele njihov trud, ali ne i nagradu; tjerali su jadne, posrćuće, iscrpljene životinje dalje otvorenim noževima, ubijali ih batinama kad bi se srušile pod teretom, očiju punih tuge, ili ih ostavljali da se polako smrznu ondje gdje bi pale. Gurajući se naprijed, žureći, boreći se i ubijajući, muškarci su cijelo ljeto stizali u zlatonosne logore. Prijevoji su nijemo svjedočili svim strahotama i prolijevanju nevine krvi. Tada se umiješala sama Priroda. Zima se spustila na svijet poput crne zavjese, a iza muškaraca zatvorili su se prijevoji, zatrpani snježnim nanosima koji su prekrili kosti, krv i duboke, blatne klizine, izbrazdane tragovima klizanja, gdje su skončali životi koji su se borili i hvatali dah. I rijeka se za njima zatvorila, a led je iz dana u dan postajao sve deblji. Muškarci su ostali u logorima, bez ikakva izlaza.

A sada, u tami zimske noći, na hladnoći koju nijedan čovjek ne bi preživio, vladao je mir. Nije se čuo nikakav zvuk: snijeg se nije topio niti padao s visokih borova, voda u potocima bila je tvrda poput stijene i nije žuborila, nijedna ptica ni životinja nije se pomaknula, nijedan list nije zašuštao, nijedna grančica nije pala.

No s onu stranu tihih vrhova i pustih prijevoja, s onu stranu ukočenih borova, nisko u tami, u zraku je lebdio crvenkast odsjaj, neobična, žućkasta, treperava izmaglica svjetlosti koja je lebdjela i nemirno se pomicala, a ipak ostajala između bijele zemlje i crnog neba. Posvuda unaokolo vladali su veličanstveni mir, spokoj i tišina, priroda obavijena šutnjom. Ali treperava, titrava maglica svjetlosti grozničavo je plesala u tami i govorila o čovjeku. Bio je to nemirni oblak svjetlosti koji je lebdio nad gradom Dawsonom.

U prednjem salonu „Pucnja iz pištolja", omiljene i najuspješnije Dawsonove krčme, ujedno i one s najprikladnijim imenom, hladnoća je bila prilično dobro potisnuta. Na svakom kraju prostorije stajala je golema peć, krcata gorivom; svi su prozori bili čvrsto zatvoreni, a svjetiljke su veselo plamtjele nasuprot okrečenim zidovima.

U taj je čas prostorija bila puna ljudi, a jedina vrata, okrenuta prema šanku, otvarala su se svakih pola minute kako bi propustila jednu ili više osoba koje su se pridruživale parnoj, bučnoj gomili koja je unutra pila. Vani je padao snijeg. Kad bi se vrata otvorila, u tami bi se vidjela bijela zavjesa pahulja koje su padale. Zrak je bio pun snijega – te surove, lagane, suhe snježne prašine, fine i oštre poput smrvljenog leda, koju je nosio sjeverni vjetar. Ljudi koji su ulazili unosili su je sa sobom; fini se ledeni prah hvatao za njihovo krzno i duboko se taložio u podvrnutim obodima njihovih tuljanovih kapa.

Toga je poslijepodneva pronađeno bogato nalazište, pa su muškarci bili uzbuđeni i puni iščekivanja. Svi su se nagurali u „Pucanj iz pištolja" kako bi čuli najnovije pojedinosti, raspravljali o njima i tračali. U Dawsonu se govorilo jednako mnogo koliko se i kopalo. Muškarci koji nisu imali izgleda ni mogućnosti da

uspiju, koji nisu posjedovali nikakav rudarski posjed i nikad nisu vidjeli zlato osim u tuđim rukama, voljeli su s drugima razgovarati o radu, posjedima i zlatu. To ih je uzbuđivalo i oduševljavalo; ništa drugo na svijetu nije ih zanimalo. Bili su poput bolesnika u maloj zajednici koju je pogodila ista bolest, koji bi pri svakom susretu raspravljali o svojim simptomima. Zapravo, svi su bili bolesnici, svi su patili od iste strašne pošasti i groznice: zlatne groznice, koja im je izjedala mozak.

Na jednom kraju šanka, između njega i stražnjega zida, djevojka je stajala dokono promatrajući ravnodušnim očima živahnu gomilu koja se oko nje komešala i njihala. Muškarci su se gurali pokušavajući doći do prepunog pulta. Bila je prije visoka nego niska, stasita i skladno građena, čak i u svojoj gruboj odjeći. Dugačke gumene čizme sezale su joj do koljena, gdje su se spajale s kratkom suknjom od jelenje kože. Umjesto prsluka nosila je samo grubu jaknu ravna kroja, stegnutu u struku širokim kožnim remenom, za koji su joj bila zataknuta dva revolvera – ne razmetljivo, ali dovoljno upadljivo. Kosa joj je bila kratko ošišana, a ispod ruba tuljanove kape, navučene nisko preko tamnih obrva, provirivalo je samo nekoliko tamnih, svilenkastih uvojaka. Tamnim očima promatrala je prizor izrazom koji je bio napola prezriv, napola umoran, a povremeno bi se produbio u prezir dok je gledala kako barmen grabi dva ili tri puta veću cijenu pića od velikodušne hrpice zlatne prašine koju je na pult položio rudar, toliko pijan da je jedva teturao do šanka. Imala je vrlo privlačno lice, koje je neprestano privlačilo poglede dok su se pokušavali pomiriti s neobičnom odlučnošću, pa čak i tvrdoćom njezina izraza, s nježnim, pravilnim crtama i slatkim, mladim usnama, svježima i rumenima. Rudari su joj posvećivali malo pažnje, a ona se, dakako, nije nimalo trudila privući je. Beživotno se naslanjala na šank, s jednim laktom na pultu, nijema i nepomična promatračica svega tog uzbuđenog, gorljivog mnoštva. U tom trenutku njihove misli nisu zaokupljale nikakve druge misli i na usnama im nije bila nijedna druga riječ osim zlata. Zlato! Zlato! Ta im je misao stezala mozak kao što groznica obuzima tijelo, a ta im je riječ zvučala slatko

poput najljepše glazbe. Zlato! Taj se slog pronosio od usta do usta, sve dok se nije činilo da i sam zrak iznad sivih duhanskih isparenja poprima žućkastu nijansu.

Među posljednjom skupinom pridošlica bio je vitak mladić u ranim dvadesetima. Nakon što se probio do prepunog pulta, našao se blizu djevojčina kutka. Pogledala ga je, kritički preletjevši tamnim očima preko njegova lica. Oštro se izdvajao od prilika oko sebe, sitne i nježne građe, blijeda, lijepa lica i nježna, suosjećajna izraza poput žene. Osjetivši djevojčin pogled na sebi, bacio je pogled prema njoj, a zatim pogledao još jednom. Nakon niza kriomice upućenih pogleda između gutljaja iz čaše, njegovi su je sramežljivi pogledi počeli zabavljati. Kad su im se sljedeći put pogledi sreli, glasno se nasmijala i oboje su progovorili u isti čas.

„Vi ste ovdje novi, zar ne?“ rekla je.

„Nisam vas prije viđao ovdje“, rekao je.

„Mislila bih da jeste“, nehajno je odgovorila djevojka, „ali ne dolazim ovamo često, premda moj otac vodi ovo mjesto.“

„Vi ste Poniatovskijeva kći?“ upitao je iznenađeno, ne mogavši povezati tu upečatljivu mladu ženu s ružnim malim Poljakom kojeg je poznavao kao vlasnika saluna.

Djevojka je kimnula. „Da, zovem se Katrine Poniatovski. A vi?“

„Stephen Wood“, krotko je odgovorio.

„Što vas je dovelo ovamo – rudarstvo?“ upitala je zatim. Pitanja su joj bila izravna, ali u svježem, mladom glasu koji ih je postavljao nije bilo ničeg nepristojnog.

Mladić je snažno pocrvenio. Rumena mu se boja popela licem sve do svijetle, glatke kose i spustila niz vrat, dok nije nestala ispod ovratnika kaputa.

„Ne – da – zapravo – pa, mislim – sad se bavim rudarstvom“, promucao je nakon trenutka.

Djevojka nije rekla ništa. Kad ju je Stephen pogledao, vidio je da ga promatra začuđenim očima i podignutih obrva. Taj joj je izraz uljepšao lijepo ovalno lice i učinio ga pravim remek-djelom, a mladiću se srce otvorilo prema njoj.

„Došao sam s namjerom da ovdje među ljudima učinim nešto dobro – mislim, u misionarskom, vjerskom smislu, ali…“ Ponovno je zastao, bolno postiđen.

Katrine se nasmijala.

„Zasad ste vjeru stavili po strani i namjeravate se malo baviti rudarstvom, obogatiti se, pa se onda opet vratiti vjeri“, rekla je.

Mladić je još jače pocrvenio i nervozno okretao čašu po pultu.

„Nema veze“, rekla je djevojka umirujuće trenutak poslije. „Ovo je kutak svijeta u kojem smo svi drukčiji nego bilo gdje drugdje. Čim muškarci stignu ovamo, promijene se. Zaborave sve drugo i ravno kreću za zlatom. U zraku vlada neka vrsta ludila. Misionarski posao mogli biste obavljati negdje drugdje, ali ovdje morate kopati kao i svi ostali. Ne možete si pomoći. Imate li pravo na iskapanje?“

Mladićevo je lice ponovno problijedjelo.

„Da“, tiho je odgovorio. „Pravo na iskapanje me i privuklo. Vjerujem da je jedno od najboljih, u zapadnom klancu, udaljenom odavde svega desetak milja.“

Gomila se stisnula oko njih kad su se neki novi rudari progurali do šanka. Stephen i Katrine pomaknuli su se da im naprave mjesta te stali leđima naslonjeni na zid, promatrajući preko promjenjive mase glava vrata.

„Pogledajte onog čovjeka koji upravo ulazi“, iznenada je rekao Stephen svojoj sugovornici kad su se vrata širom otvorila prema vrtlogu bijele magle i kad su ušla dva-tri muškarca. „Henry Talbot. Ima pravo na iskapanje uz moje, u klancu. Upravo je pronašao još jednu zalihu zlata i uskoro će biti jedan od najbogatijih ljudi ovdje.“

Djevojka je ispružila vrat kako bi bolje vidjela između glava ispred sebe i, premda joj nije bilo rečeno kojeg od pridošlica da pogleda, instinktivno je usmjerila pogled na pravog čovjeka: prilično visokog, vitkog muškarca blijeda lica i upečatljivih crta. Probio se prema šanku, a zatim opazio Stephenove znakove, nasmiješio se i prišao im.

„Što radiš ovdje dolje?“ upitao je Stephena, no pogledao je Katrine, koja mu je zauzvrat proučavala lice.

„Pa, uživam u društvu gospođice Poniatovski“, odgovorio je Stephen naklonivši se. Naklonio se i njegov prijatelj, a zatim su se sve troje nasmijali, instinktivno osjećajući da su prijatelji. Ništa nije istinitije od izreke: „Ljepota je trajno pismo preporuke.“ Njih troje nosilo je svoja pisma preporuke na licima i svatko je bio zadovoljan ostalima.

„Vašeg oca prilično dobro poznajem“, primijetio je Talbot. „Ovaj Pucanj iz pištolja postoji dulje nego što sam ja ovdje, ali nisam znao da ima kćer.“

„Ne“, mirno je rekla Katrine. „Vjerujem da niste. Otac i ja malo smo se posvađali prije nekog vremena i otad živim sama u jednoj od onih malih koliba u Ulici Sretne sreće. Poznajete li je?“

„Ne“, odgovorio je Talbot. „Vrlo rijetko dolazim u grad, samo kad mi zatrebaju svježe zalihe. Gotovo cijelo vrijeme boravim na svom zemljištu.“ Zastao je pa dodao, pitajući se dok ju je gledao: „Živite li onda sasvim sami?“ Bila je izvanredno lijepa i sigurno joj nije bilo više od dvadeset godina, ali snažne, plemenite linije njezina tijela, mirno držanje, samopouzdano ponašanje i poslovan način na koji su joj pištolji bili utaknuti za pojas činili su život nasamo pomalo manje iznenađujućim.

„Sasvim sama“, rekla je smijući se. „O, oduvijek sam navikla brinuti se sama o sebi.“

„Ali ne osjećate li se užasno dosadno i usamljeno?“

„Ponekad“, odgovorila je djevojka. „Ali mnogo radije živim sama nego s nekim s kim se ne mogu slagati.“

Obojica su muškaraca znala za sklonost starog Poniatovskog piću pa su u tišini suosjećala s njom. Utihnuli su promatrajući kako pristiže sve više rudara.

„Pa“, rekla je Katrine nekoliko sekundi poslije, uspravljajući se od mjesta na koje se naslonila, „mislim da ću sada poći kući. Ovdje je tako puno da uskoro nećemo moći disati.“

Muškarci su se pogledali, a zatim istodobno upitali: „Smijemo li vas otpratiti do vaše kolibe?“

Katrine se nasmiješila – lijepim, zadirkivačkim osmijehom koji joj je stvorio jamice na baršunastim obrazima i ozario cijelo lice.

„Pa da, bilo bi mi drago."

Svo troje izašlo je zajedno. Hladnoća vani djelovala je tako smrtonosno da je Talbot podigao ovratnik preko usta i nosa, nesposoban suočiti se s njom. Djevojka, međutim, kao da nije ni osjećala hladnoću. Smijala se i veselo razgovarala s vjetrom dok su se spuštali ulicom. Još je padao snijeg – sitan, praškast, toliko lagan da se gotovo nije ni vidio, a ipak je ispunjavao zrak. Katrine je brzo hodala nogostupom, gipkim korakom, a dvojica muškaraca probijala su se uz nju. Kakav je to samo bio nogostup: ljeti ništa drugo do blato, otopljeni snijeg i nagomilano smeće – jer stanovnici Dawsona nisu se trudili nositi otpad na neko određeno mjesto. Jednostavno bi ga izbacili iz svojih koliba nekoliko metara od vrata, nejasno pretpostavljajući da će se možda odseliti prije nego što počne ozbiljno trunuti. Sada je bio tvrdo smrznut, užasno neravan i izbrazdan dubokim rupama. Preko njega su bile položene uske daske, sada prekrivene debelim slojem leda, pa ih je bilo najbolje izbjegavati, a led ih je pretvorio u opasnu stazu nasred puta. Katrine nije marila za te sitne prepreke, koračala je u svojim velikim gumenim čizmama i cijelim putem razgovarala i šalila se. Na dnu ulice, na uglu, stajala je velika drvena zgrada: dvostruka brvnara preuređena u krčmu. Vani su bila pričvršćena svjetla s limenim sjenilima, a na nadvratniku je bijelim slovima bila ispisana riječ „Ples". Katrine je iznenada zastala.

„Hajdemo unutra zaplesati", rekla je, okrenuvši se prema Talbotu, kao da je instinktivno znala da će on prije pristati.

„Ako želiš", odgovorio je zaklonivši lice ovratnikom. „Ali možeš li plesati u tim čizmama?"

„Oh, mogu plesati u bilo čemu", rekla je Katrine smijući se.

„Oh, nemojte ulaziti. Hajdemo dalje", pobunio se Stephen, pokušavajući ih požuriti pokraj saluna.

„Zašto ne?" rekla je Katrine. „Prerano je za odlazak u krevet. Uđite, ja ću platiti." Prije nego što je itko od njih stigao

odgovoriti, gurnula je vrata i jednom ih rukom pridržala za njih, a drugom spustila tri kovanice od po četvrt dolara na mali stolčić odmah unutra, za kojim je sjedio starac i naplaćivao ulaz.

Bila je to velika, duguljasta prostorija, s pregradom koja se pružala do polovice i dijelila je na prednji dio, gdje su oni stajali i gdje se nalazio šank, te stražnji dio, namijenjen isključivo plesu. Stephen je sjeo na klupu okrenutu prema unutrašnjem dijelu, odlučan da ga ništa ne pomakne s mjesta. S druge strane prostorije stajao je nizak podij na kojem su neki glazbenici vrlo otrcana izgleda iz svojih jadnih violina izvlačili trzavu melodiju. Prostorija je bila prilično puna i Stephen je pomislio da nikad nije vidio raznolikije društvo. Ondje su bili rudari u najgrubljoj i najtežoj odjeći, radnici, nosači, nekoliko starosjedilaca, neki mladići koji su se izvanredno trudili odjenuti za večernji izlazak, crni zabavljači u pravim košuljama za svečane prilike i s dijamantnim iglama za kravatu te djevojke u starim baršunastim suknjama i neusklađenim prslucima. Ovdje-ondje, naslonjena nehajno na zid i odsutna pogleda uprta u prostoriju, stajala je drukčija vrsta ljudi: student, umjetnik, novinski dopisnik ili gospodin koji se bavio rudarstvom. U toj se prostoriji moglo naići na gotovo svakoga.

Talbot je, ušavši, pogledao djevojčino vedro, blistavo lice, a zatim joj bez riječi obavio ruku oko struka i krenuli su preko grubog drvenog poda.

„Dobro plešete“, primijetila je Katrine nakon duge šutnje, tijekom koje su se oboje prepustili užitku samog kretanja. „Kladim se da ste mnogo vježbali prije nego što ste došli ovamo.“

Talbot joj se nasmiješio gledajući u njezine zadivljene oči.

„Jesam“, rekao je, misleći na strana veleposlanstva, engleske plesne dvorane i brojne uglačane podove po kojima su mu noge plesale. „U Engleskoj.“

„Bože moj! Kladim se da ste pravi gospodin!“ primijetila je kći vlasnika saluna.

„Pa ipak“, odgovorio je uz smijeh, „nikad nisam imao partnericu koja pleše tako savršeno kao vi.“

„Baš ste ljubazni“, odgovorila je Katrine, rumeneći se od zadovoljstva. Zatim su se ponovno prepustili tihom uživanju.

Na kraju plesa vratili su se do Stephena i zatekli ga u istom kutu, kako tužno promatra prostoriju. Katrine, zarumenjena i blistavih očiju, sjela je na rub stepenice pokraj njega.

„Izgledate tako jadno“, rekla je. „Dođite zaplesati sa mnom i razvedrite se.“

„Ne znam plesati“, odsječno je rekao Stephen.

„Naučit ću vas“, ponudila je Katrine, naslonivši bradu na ruke i pogledavši ga odozdo.

Stephen je ljutito pocrvenio.

„Nije to – savjest mi ne dopušta.“

„Pomoći ću vam da zaboravite na savjest“, rekla je s očaravajućim osmijehom na slatkim, grimiznim usnama.

Stephen se okrenuo prema njoj i zagledao se u nju, a u očima mu se odjednom pojavio užas. Djevojka ga je gledala posve mirno i nepokolebano. Nije vidjela ništa loše u onome što je rekla. Za nju je savjest bila dosadna stvar koja vas, znala je, može iznenada mučiti u bilo kojem trenutku; a ako vam netko može pomoći da zaboravite da je uopće imate, zacijelo zaslužuje vašu zahvalnost. Stephenu su ponestale riječi. Mogao je samo zuriti u nju dok mu je u očima rastao nijemi užas i strah. Katrine je pričekala, kako joj se činilo, dovoljno dugo da on odgovori ili prihvati njezinu ponudu. Zatim je ustala i okrenula se Talbotu, koji ih je oboje promatrao sa zabavljenim izrazom lica.

„Žedna sam. Hajdemo nešto popiti“, rekla je. Prošetali su preko prostorije do njezina drugog kraja, gdje se nalazio šank. Progurali su se do pulta i čekali da ih poslužе. Činilo se da većina muškaraca poznaje Katrine i napravila joj je mjesta. Gotovo svakome uputila je zadirkivačku riječ, kimnula mu, nasmiješila se, nasmijala ili ga prijateljski pozdravila. Talbot je to primijetio, a također i to da se, premda su muškarci s njom bili prisni, nijedan nije ponašao nepristojno. Koliko god bili grubi, nisu joj iskazivali nepoštovanje. Talbot se pitao je li to zbog njezina morala ili njezinih pištolja.

„Tko je vaš prijatelj?“ upitala su je dva ili tri glasa dok su stajali i čekali.

„Gospodin Talbot – jedan od sretnika!“ spremno je odgovorila Katrine. „Ima rudarsko pravo gore u klancu od kojeg zarađuje milijune – ili će ih zarađivati“, dodala je vragolasto. Muškarci su radoznalo odmjerili Talbota od glave do pete. Čak i u gruboj rudarskoj odjeći izgledao je sasvim drukčije od njih. Vitak, visok i skladno građen, pravilne glave i stasa, dugog vrata i profinjena, mirna lica, bio je tip muškarca kakav se često viđao u londonskoj Ulici Bond ili na njujorškom Broadwayu, ali ne i u Klondajku.

„Pa, ako je tako, pajdo“, polako je rekao zdepast muškarac kratko ošišane kose, primaknuvši mu se, „neće vam biti teško častiti nas pićem?“

„Bit će mi zadovoljstvo“, odgovorio je Talbot s ljubaznim osmijehom. „Recite što želite.“

Nakon glasanja o prijedlogu naručeno je deset vrućih viskija i dva vruća ruma, potonja za njega i Katrine. Talbot nikad nije pio žestoka pića, a užasne mješavine koje su posluživali u jeftinim salunima bile su mu odvratne. Ipak je uzeo čašu kako bi pokazao da je prijateljski raspoložen, dao je napuniti gotovo do vrha vodom, a onda ju je jedva uspio popiti. Tekućina mu je palila grlo poput užarenih oštrica noža. Katrine je uzela svoju čašu s pulta i iskapila je u jednom gutljaju, očito uživajući u piću.

„Pa, Jime“, rekla je mladom rudaru pokraj sebe, „kako te u posljednje vrijeme služi sreća?“

„Nikako“, odgovorio je potišteno. „Otkako sam otišao iz staroga kraja, svaki put sam gubio u ‘Sally White’.“

Talbot je mislio da razgovaraju o rudarskim pravima i da muškarac govori o svom poslu. Zato se prilično zbunio kad mu se Katrine trenutak poslije okrenula i brzo rekla: „‘Sally White’ treće je mjesto u sljedećoj ulici.“ Rijetko je dolazio u grad i malo se družio s njegovim nesimpatičnim životom i društvom, pa nije znao ništa o njegovoj glavnoj zabavi i poroku: kockanju. Za stolovima od dasaka u salunima bogatstva su se stjecala i gubila brže i lakše nego gore na rudarskim posjedima. Nije se mnogo

obazirao na njezine riječi i nije tražio da mu ih objasni. Djevojka je bila lijepa i izvrsna plesačica, ali Talbota nije privlačilo društvo okupljeno oko šanka i samo ju je htio odvesti odande.

„Jeste li spremni za još jedan ples?“ upitao je kad su violine počele škripavo svirati novu melodiju.

Katrine je kimnula i već su se okrenuli kad se iza nje začuo glas: „Večeras me nećete posve zaboraviti, zar ne?“

Ne okrećući glavu, Katrine je odgovorila: „Sljedeći ples možete imati vi, ako dođete i zatražite ga.“

Zatim su zaplesali, a sljedećih deset minuta Talbot je pokušavao zaboraviti, isključiti iz bijednog, svakodnevnog prizora oko sebe i nakratko ugledati svoj nekadašnji život, koji mu se sada činio tako dalekim – kao kad pokušavate ponovno usnuti san od prethodne noći.

Stephen, koji je cijelo vrijeme sjedio u kutu, mrko ju je promatrao. Sada nije plesala s Talbotom. Stephen je vidio da je i Talbot promatra s druge strane prostorije, stojeći leđima naslonjen na zid. Valcer je plesala s muškarcem kojeg Stephen nikad prije nije vidio, očito strancem koji nije poznavao ni to mjesto ni njegovu okolinu. Bio je mlad i prilično zgodan, a plesao je tako lako kao da se nalazi u plesnoj dvorani u New Yorku. Lijevom je rukom obuhvatio Katrininu i podigao je visoko, blizu svojeg vrata i ramena; desnom joj je rukom obujmio struk i privukao je tako blizu da su se njih dvoje činili stopljenima dok su zajedno klizili preko neravnog poda. Katrine se potpuno prepustila užitku plesa. Kad joj se lice okrenulo prema Stephenu, vidio je da su joj oči napola sklopljene, a na usnama joj počiva sitan osmijeh dubokog zadovoljstva. Izraz na licu mladića pokazivao je da je i on zaokupljen plesom i nesvjestan svoje okoline. Nešto u njegovu izrazu, zajedno s neobičnom lakoćom i njihanjem njihovih sjedinjenih tijela, probudilo je u Stephenu divlji, ljubomorni bijes. Sasvim nepristran promatrač, koji bi vidio samo iznimnu gracioznost njihova kretanja – koju nisu mogle pokvariti ni njihova gruba odjeća, ni neravan pod, ni bijedna glazba – u tom bi paru vidio skladan, očaravajući prizor. Stephenu, čiji je pogled prirodno bio

uzak, a sada ga je pomračivala sve veća zaslijepljenost tek rođenom strašću, to se činilo grešnim, odvratnim prizorom. Kad su drugi put tiho kliznuli pokraj njega, i dalje izgubljeni u svojem snu užitka, a djevojčine su ga oči pod spuštenim kapcima okrznule, očito ga ne vidjevši, skočio je kao da im želi stati na put, ali se zaustavio. Kad su prošli, prešao je prostoriju i prišao Talbotu, koji je stajao ondje.

„Vidite li kako pleše?" rekao je uzbuđeno, bez ikakva uvoda.

Talbot je kimnuo.

„Jeste li primijetili kako plešu? Na to mislim."

Talbot se kratko nasmijao. „To nije ples, to je –"

Stephen je snažno pocrvenio. „To je sramotno. Zaustavit ću je", promrmljao je.

„Dragi moj, sjetite se da ste je upoznali tek večeras."

„Nije me briga. Ne bi smjela tako plesati."

„Ni meni se to ne sviđa", odgovorio je Talbot, „ali ne možete se miješati."

„Hoću."

„Bilo bi vam mnogo bolje da se ne pravite budalom", odgovorio je Talbot i položio ruku drugome na nadlakticu.

„Pustite me na miru", rekao je Stephen i grubo se istrgnuo iz njegova stiska dok su im se približavali njih dvoje, i dalje plešući na isti način.

Stephen je čekao dok nisu došli točno pred njega. Zatim je zakoračio naprijed, zgrabio djevojku za ruku i povukao je dolje, iz položaja u kojem ju je mladić držao uz vrat. Oboje plesača naglo su stali, a muškarac se okrenuo prema Stephenu, lica zajapurena od bijesa i očiju koje su sijevale.

„Što, dovraga, mislite da radite, gospodine?" rekao je ljutito i prišao Stephenu, koji je zurio u Katrinino lice, blistavo i nasmijano poput lica djeteta probuđenog iz lijepog sna.

Ignorirao je muškarca i obratio se njoj.

„Večeras više nećete plesati", rekao je odlučno.

Lice mladog muškarca iz crvenog je prešlo u ljubičasto. Psovajući, posegnuo je za bokom i već napola izvukao pištolj kad je Katrine skočila naprijed i zgrabila ga za zapešće.

„Hajde, ne budite blesavi. Ionako sam umorna, Dick. Plesat ću s vama sutra navečer. Ovo je gospodin Stephen Wood. Gospodine Wood, ovo je gospodin Peters. A sad idemo nešto popiti. Neću dopustiti da se itko tuče zbog mene."

Osmjehujući se, stala je između dvojice muškaraca, koji su nijemo stajali i prijeteći se gledali. Smetalo joj je što je ples prekinut, ali Stephenovo upletanje smatrala je velikim priznanjem svoje privlačnosti pa mu je oprostila. Istodobno nije željela da joj taštinu dodatno pothranjuje krvoproliće. Bila je pomalo tvrda srca, ali ne i okrutna. Okrenula se od muškaraca i vrlo polako krenula prema šanku. Pošli su za njom kao da su joj stopala potkovana magnetima, a njihova čelikom. Pošao je i Talbot, pa su se za nekoliko minuta svo četvero našli za šankom s čašama u rukama.

Peters je ostao tik uz Katrine, a on i Stephen nisu razmijenili ni riječ. Katrine je živahno razgovarala s dvojicom drugih muškaraca.

„Smijem li vas otpratiti kući?" upitao ju je Peters iznenada, prekinuvši opći razgovor.

„Ne", nehajno je odgovorila Katrine. „Sutra navečer, ne večeras. Imam pratnju." Nasmiješila se Stephenu i Talbotu.

„Onda ću vam poželjeti laku noć." Nakon što se blago naklonio Talbotu, Peters se udaljio, ne obazirući se na Stephena, koji je, otkako je djevojka odustala od plesa, izgledao silno zadovoljan sobom i sada stajao s čašom u ruci, ne skidajući pogled s njezina lica.

„Mislim da ću sada zaista poći kući", rekla je. „Bilo nam je baš lijepo. Samo bih voljela da ste nam se pridružili. Jeste li uvijek tako silno dobri?" nevino je upitala Stephena. Ljutito je pocrvenio i nije rekao ništa.

Nekoliko sekundi poslije krenuli su prema Ulici Sretne sreće. Katrine se zaustavila pred jednom od najurednijih koliba, iza čijeg je žutog zastora svjetlucalo svjetlo, i zahvalila im što su je otpratili. Obojica bi rado zavirila unutra, ali nije ih pozvala da uđu. Vrlo im je slatko poželjela laku noć i, prije nego što su se snašli, nestala u kući.

Polako su hodali niz ulicu, jedan uz drugoga. Sljedeći im je zadatak bio pronaći mjesto za noćenje, a obojica su jedva čekala krevet i nekoliko sati odmora.

„Eno Billa Wintersa“, rekao je Stephen nakon kratke šutnje. „Rekao je da ćemo uvijek moći odsjesti kod njega kad dođemo u grad. Hajdemo ga potražiti.“

„Znaš li gdje mu je koliba?“

„Mislim da znam. Skreni ovdje. Sad je to sljedeća ulica, gdje su one male crne kolibe.“

Brzo su nastavili, slijedeći Stephenove upute, prema nizu koliba premazanih smolom, koje su sjale crno i uglačano na blistavoj mjesečini. Kad su stigli do njih, muškarci su se zbunili: svaka je koliba toliko nalikovala susjednoj, a Stephen je priznao da je zaboravio broj, premda mu ga je Bill bio rekao.

„Pa, pokucaj na bilo koju“, nestrpljivo je rekao Talbot dok je Stephen zbunjeno stajao. Bili su na pločniku, sada skliskom ledenom luku između dvaju nizova niskih crnih koliba. Ni u jednoj nije bilo svjetla; bila su dva sata, a mjesec je jedini obasjavao ulicu. Talbot je osjećao kako mu se brkovi smrzavaju uz lice, a lijevo mu se oko ubrzano zatvaralo dok su mu se trepavice lijepile jedna za drugu. To je bilo dovoljno da čovjeka učini nestrpljivim. Stephen se nije pomaknuo pa je Talbot prišao najbližoj kolibi i pokucao na vrata. Dugo su čekali, ali napokon je neka ruka s unutarnje strane napipala zasun i vrata su se malo otvorila. Kroz procjep je prostrujio topao zrak, noseći miris duhana i dima od drva; unutra je bio mrak.

„Je li ovo koliba Billa Wintersa?“ upitao je Talbot, a vrata su se širom otvorila.

„Valjda jest“, odgovorio je glas. „Pa, to su gospodin Talbot i gospodin Wood – uđite, gospodo.“

Talbot i Wood prekoračili su prag i zakoračili u gusti mrak, a vrata su se za njima zatvorila. Začulo se kratko šuškanje dok je gospodin Winters napipavao svjetiljku; zatim je kresnuo šibicu i upalio malu limenu svjetiljku na zidu. U njezinu se svjetlu ukazala prostrana koliba s velikom peći u sredini, oko koje je

ležalo četvero ili petero muškaraca, umotanih u kože ili pokrivače, s nogama okrenutima prema peći.

„Pretpostavljam da vam treba krevet za noć“, nastavio je Winters. „Svi smo već legli, ali valjda ima mjesta za još dvojicu.“

Wood i Talbot obojica su se ispričala što ga uznemiruju, ali Winters nije htio ni čuti za to.

„Ma, pustite sad to“, rekao je, izvlačeći dva kozlića i prekrivajući ih pokrivačima. „Vas su dvojica toliko prokleto pristojna da se čini kako niste za ovaj grad. Ovdje ne djelujete prirodno, to je sigurno.“

Prekoračivao je i obilazio ispružene muškarce, ponekad bi stao i na njih, ali nitko se nije probudio toliko da bi učinio išta više od pospanog mrmljanja i okretanja na drugu stranu. Wood i Talbot čekali su nedaleko od vrata. Billu je trebalo pola sata da uredi njihove ležajeve točno onako kako je želio, ugasi svjetiljku i povuče se u svoj kut. Zatim su se nad zadimljenom unutrašnjošću ponovno nadvili mrak i tišina.

Niski kozlići na kojima su muškarci ležali bili su tvrdi i nepopustljivi, a presavijeni pokrivač bio je loša zamjena za madrac. Zrak u kolibi bio je gust i težak, a peć, tik uz Talbotovu glavu, bila je napunjena vlažnim drvima kako bi gorjela cijelu noć; iz svake su pukotine izbijali tanki kovrčavi pramenovi oštroga dima. Stephen još dugo nakon što su legli nije sklopio oči. U kolibi je vladala potpuna tišina, osim teškog disanja. Ležao je otvorenih očiju, zureći u gustu tamu, dok mu je tisuću bolnih i iscrpljujućih misli žarilo mozak. Talbot, umoran i iscrpljen tjelesnim naporom, ali duševno smiren, posve usredotočen na svoj cilj i nadu, utonuo je u dubok, spokojan san čim mu je glava dotaknula jastuk. Sada je živio samo za rad; pala je noć i više nije mogao raditi, pa je spavao kako bi sutradan mogao opet raditi.

Kad se u nisku, usku prostoriju uvuklo blijedo sivo jutarnje svjetlo, nije bilo baš rano jer su noći sada bile mnogo dulje od dana. Talbot se prvi probudio. Ponovno je naložio peć, koja se tijekom duge noći gotovo ugasila, a zatim se tiho iskradao van.

Kad se vratio, Bill i ostali muškarci već su se budili, a Stephen je sjedio na svojem kozliću i trljao crvene, umorne oči.

„Pa, druže, što ćeš danas raditi?“ upitao je nekoliko minuta poslije, kad su nakratko ostali sami u kolibi.

„Raditi?“ iznenađeno je ponovio Talbot, podigavši pogled s kave koju je, prema Billovim uputama, ulijevao u lončić za kavu. „Pa, ako skupimo sve zalihe koje nam trebaju i danas poslijepodne se vratimo na iskapanje, imat ćemo napretek posla.“

„A, mislio sam na djevojku.“

„Koju djevojku?“ upitao je Talbot. Zastao je i pogledao Stephena ravno u lice.

„Djevojku s kojom si sinoć plesao – kćer vlasnika saluna, Katrine Poniatovski. Trebaš li još kakvu potvrdu?“ odvratio je Stephen podrugljivo, malo šire otvorivši teške kapke.

„Pa što s njom?“ upitao je Talbot i pogledao ga očekujući odgovor.

„Ma, ne znam. Pomislio sam da možda danas nećemo natrag, to je sve“, odgovorio je Stephen pomalo posramljeno.

Njegovoj osjećajnoj i nagloj naravi, otvorenoj svakom novom dojmu i lako odvraćljivoj od onoga čime se bavila, poput leptira koji ga privuče boja svakog cvijeta kraj kojega proleti, sinoćnji je događaj mnogo značio. Za Talbota, zaokupljenog samim sobom, odlučnog i usredotočenog, nije značio ništa. Sada je pogledao prijatelja s nečim nalik prijeziru.

„Tako je lijepa i tako dobro pleše“, užurbano je nastavio Stephen, osjećajući se glupo i nelagodno pod pogledom drugoga muškarca.

„Nisam došao ovamo da plešem s djevojkama“, odrješito je rekao Talbot i prišao peći. Upravo su tada ušli ostali muškarci pa je razgovor završio.

Doručkovali su za grubim drvenim stolom usred prostorije. Kava je bila jedina svijetla točka obroka: muškarci su kao da su oživjeli kad su ugledali žućkastosmeđi mlaz kipuće tekućine. Nestrpljivo, s ljubavlju i iščekivanjem promatrali su kako je Bill ulijeva u njihove debele šalice.

Čim su završili s jelom, Talbot je navukao šešir preko očiju. No prije nego što je napustio kolibu, pogledao je Stephena, koji je neodlučno stajao kraj peći.

„Nabavit ću sve što mi treba i vratiti se ovamo najkasnije do dva. Ako tada budeš ovdje, možemo zajedno krenuti; ako ne, otići ću sam naprijed.“ Zatim je izašao.

Stephen se zadržao kraj peći. Zatim su se on i Bill upustili u razgovor o nekim od najnovijih nalazišta zlata u Coloradu i obojica su se pitali koliko se još zlata pronašlo otkako su prije sedam mjeseci dobili posljednje vijesti. Zajedno su popušili lulu, a zatim je Bill rekao da će svratiti do Pucnja iz pištolja. Stephen je odlučno navukao krznenu kapu, baš kao što je Talbot odlučno navukao šešir, i izašao – prema Katrininoj kući u Ulici Sretne sreće.

Nastavite čitati: Djevojka s Klondajka

Ovo je besplatni pregled knjige Djevojka s Klondajka iz Library of Alexandria.

Čitajte i slušajte cijelu knjigu i više od 200.000 drugih, 90 dana besplatno:

https://libraryofalexandria.com/hr/products/a-girl-of-the-klondike